NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Hotărârii Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică cu privire la modificarea Metodologiei de calculare, de aprobare şi de aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 443/2020

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE, Agenția), Departamentul gaze naturale și energie termică.

Persoana de contact: Elena Ilescu, consultant al Secției reglementări, Departamentul gaze naturale și energie termică.

tel: 022 823930; email: eilescu@anre.md

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Temeiul juridic de operare a modificărilor la Metodologia de calculare, de aprobare şi de aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 443/2020, (Metodologia nr. 443/2020) îl constituie art. 7 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale (Legea nr. 108/2016) care atribuie Agenției competența exclusivă de a elabora şi aproba metodologia de calculare, aprobare şi aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale. Un alt temei juridic reprezintă modificările recente aduse Legii nr. 108/2016 prin *Legea nr. 174/2026* (*securitatea aprovizionării cu gaze naturale*).

Prin aceste modificări legislative a fost completat articolul 99, alineatul (5^1) cu lit. f) care prevede mecanismul de optimizare și de recunoaștere în scopuri tarifare a cheltuielilor administrative și a cheltuielilor privind retribuirea muncii personalului administrativ aferente operatorilor sistemelor de distribuție care sunt întreprinderi înrudite, ca urmare a apartenenței la același fondator sau la aceiași fondatori, astfel încât să se evite recuperarea cumulativă a cheltuielilor respective.

Iar, prevederile recente aduse prin aliniatele (3^2) - (3^4) la articolului 99^3 din Legea nr. 108/2016 descriu în mod explicit că în cazul în care doi sau mai mulți operatori ai sistemelor de distribuție sunt întreprinderi înrudite, ca urmare a apartenenței la același fondator sau la aceiași fondatori, pentru fiecare perioadă de reglementare, cheltuielile administrative, precum și cheltuielile privind retribuirea muncii personalului administrativ, determinate pentru un an de reglementare, se admit în scopuri tarifare exclusiv la determinarea venitului reglementat actualizat al unuia dintre operatorii respectivi.

Totodată, în conformitate cu articolul 99, alin. (3), litera d) din Legea nr. 108/2016 s-a stabilit că metodologia de calculare, aprobare şi aplicare a prețurilor și a tarifelor reglementate trebuie să includă modul de determinare a consumului tehnologic și a pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție a gazelor naturale, **prin stabilirea trendului de reducere** a acestora pe perioada **valabilității metodologiei tarifare**, pentru a implementa **mecanisme de stimulare a eficienței**, ținând cont de obiectivele stabilite și de **volumele de gaze naturale injectate** în rețelele de distribuție a gazelor naturale.

Persoanele/entitățile afectate: sunt titularii de licențe pentru activitatea de distribuție a gazelor naturale eliberate de ANRE, utilizatorii de sistem (furnizori) precum şi consumatorii finali.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În conformitate cu Raportul de activitate al ANRE pentru anul 2025 și Registrului de licențiere, la data de 30.06.2026 în Republica Moldova activează 18 titulari de licențe pentru activitatea de distribuție

a gazelor naturale care exploatează cca 26590 km de rețele de distribuție de diferite presiuni, din care 94,1 % sunt în exploatare la OSD afiliați SA „Moldovagaz”, iar 5,6 % din rețele revin altor OSD.

La situația 01.01.2026, conform rapoartelor prezentate de OSD, distribuția de gaze naturale se efectua pentru 845 017 de consumatori din care 828 825 consumatori casnici și 16 192 consumatori noncasnici. Din totalul consumatorilor 819 152 sau 96,94 % sunt deserviți de OSD afiliați SA „Moldovagaz”, iar 25 865 de consumatori sau 3,06 % se deservesc de alți OSD.

Din 969 de localităţi, în care există reţele de distribuţie a gazelor naturale, în 918 localități (95,7 %) își desfășoară activitatea de distribuţie a gazelor naturale cei 12 operatori ai sistemelor de distribuție afiliați SA „Moldovagaz”, iar alți 2 titulari de licenţă pentru distribuţia gazelor naturale au teritoriul autorizat în 42 de localităţi (4,3 %). Totodată este de menționat că ceilalți 3 titulari activi de licențe pentru distribuția gazelor naturale (SRL „Proalfa-Sevice”, FPC „Lăcătuș” SRL și SRL „FAITEC-M”) au ca teritoriu autorizat unele cartiere și zone restrânse din localitățile alimentate cu gaze naturale, dar cu un număr mic de consumatori finali.

Informația privind activitatea titularilor de licenţă pentru distribuţia gazelor naturale în localități, la situația 01.01.2026

Titulari de licență pentru distribuția gazelor naturale	Localități cu acces la RDGN			din care:					
				Municipii		Orașe		Sate și comune	
	Total		Nivel de acces la rețelele de gaze naturale, %	Total	Nivel de acces, %	Total	Nivel de acces, %	Total	Nivel de acces, %
	Localități	Cota, %							
Afiliaţi SA „Moldovagaz” - 12 titulari de licență	927	95,7%	60,47%	1 0	90,9%	42	93,3%	875	59,2%
Alţi 2 titulari de licență, inclusiv:	42	4,3%	2,74%	1	9,1%	2	4,4%	39	2,6%
1 ÎM„Rotalin Gaz Trading” SRL	41	4,2%	2,7%	1	9,1%	1	2,2%	39	2,6%
2 ÎCS „Nord Gaz Sîngerei” SRL	1	0,1%	0,1%	0	0,0%	1	2,2%	0	0,0%
TOTAL	**969**	**100,0%**	**63,2%**	**11**	**100,0%**	**44**	**97,8%**	**914**	**61,9%**

Comparativ cu anul 2024, în anul 2025 nivelul de acces al localităților la rețelele de distribuție a gazelor naturale a crescut cu 0,2 %. Astfel, accesul la rețelele de gaze naturale este asigurat în toate cele 11 municipii, în orașe nivelul de acces la reţele este de 97,8 %, iar unicul oraș care nu are acces la reţelele de gaze naturale este orașul Cornești din raionul Ungheni. De notat, că în anul 2025, numărul satelor şi comunelor cărora le este asigurat accesul la rețelele de gaze naturale s-a majorat până 914 din numărul total 1477 (61,9 %), în creștere cu 3 localități. Activitatea în aceste localități o desfășoară SRL „Cimișlia-gaz” (s. Orac din raionul Leova), SRL „Cahul-gaz” (s. Badicul Moldovenesc din raionul Cahul) și SRL „Orhei-gaz” (s. Chițcanii Vechi din raionul Telenești).

În conformitate cu cerințele metodologice, în anul 2025 ANRE a examinat solicitările OSD cu privire la aprobarea tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale. Corespunzător, pe parcursul anului 2025, ANRE a aprobat tarife reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale distincte pentru fiecare OSD în parte.

În contextul liberalizării pieței gazelor naturale, începând cu 1 aprilie 2026 - 203 consumatorii mari au încheiat contracte de furnizare a gazelor naturale pe piața concurențială. Ținând cont că costul

serviciului de distribuție reprezintă o componentă importantă în structura prețurilor gazelor naturale, pentru a asigura o predictibilitate atât consumatorilor, cât și furnizorilor la încheierea contractelor, s-a impus aprobarea tarifului uniform pentru serviciul de distribuție pe tot teritoriul țării. În temeiul art. 7 alin. (42) lit. b), art. 9 alin. (7), art. 98 alin. (5^1) lit. b) din Legea nr. 108/2016 și în conformitate cu prevederile Metodologiei nr. 443/2020, în luna martie 2026 în rezultatul examinării cererilor distribuitorilor de gaze naturale Consiliului de administrație al ANRE a aprobat veniturile reglementate pentru anul 2026 aferent serviciului de distribuție a gazelor naturale prestat de către aceștia.

Ulterior prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 162/2026 au fost aprobate tarifele uniforme pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale la instalațiile de gaze ale consumatorilor finali:

- racordate la rețelele de presiune înaltă – 395 lei/1000 m^3;
- racordate la rețelele de presiune medie – 1 463 lei/1000 m^3;
- racordate la rețelele de presiune joasă – 4 974 lei/1000 m^3;

La fel, prin această hotărâre a fost aprobat și tariful uniform pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale la punctele de măsurare comercială cu alți OSD:

- racordate la rețelele de presiune înaltă – 20 lei/1000 m^3;
- racordate la rețelele de presiune medie – 73 lei/1000 m^3;
- racordate la rețelele de presiune joasă – 249 lei/1000 m^3.

În contextul actualei crize energetice europene și a volatilității prețurilor la energie, uniformizarea tarifelor de distribuție este considerată o necesitate strategică pentru stabilitatea economică. Când prețurile la gaze naturale fluctuează dramatic, cel puțin componenta de distribuție rămâne una predictibilă și echitabilă pentru toți consumatorii, indiferent de locația geografică a acestora.

Așa cum am evidențiat mai sus, în Republica Moldova activează 18 operatori ai sistemelor de distribuție a gazelor naturale (OSD), inclusiv operatori care sunt întreprinderi înrudite și aparțin aceluiași fondator. Deși acești operatori desfășoară aceeași activitate reglementată, veniturile reglementate ale fiecăruia sunt determinate separat, inclusiv prin luarea în considerare a cheltuielilor administrative proprii.

În condițiile aplicării tarifului uniform de distribuție, veniturile reglementate ale tuturor operatorilor sistemelor de distribuție sunt agregate și recuperate printr-un tarif unic, iar diferențele dintre veniturile colectate și veniturile reglementate sunt compensate prin mecanismul plăților compensatorii de egalizare. În aceste circumstanțe, includerea integrală în veniturile reglementate a unor cheltuieli administrative similare, suportate de mai multe întreprinderi care aparțin aceluiași fondator, conduce la transferarea asupra consumatorilor a costurilor aferente menținerii unor structuri administrative paralele. Propunerea urmărește optimizarea costurilor aferente serviciului de distribuție și asigurarea faptului că tariful reflectă exclusiv costurile justificate, strict necesare și eficiente ale activității reglementate. În acest scop, cheltuielile aferente funcțiilor administrative generale, comune sau similare, care pot fi exercitate în mod centralizat de operatorii sistemelor de distribuție care aparțin aceluiași fondator, vor fi recunoscute în scopuri tarifare o singură dată, în limita cheltuielilor determinate pentru un singur operator.

Modificările legislative recente la Legea nr. 108/2016 au introdus concepte noi și mecanisme inovatoare care necesită adaptarea corespunzătoare a cadrului metodologic existent. Pentru implementarea efectivă a acestor noi prevederi legale, Metodologia nr. 443/2020 în vigoare necesită a fi completată cu prevederi suplimentare. În primul rând, este necesar introducerea unui mecanism de recuperare, prin intermediul venitului reglementat al entității pentru reconciliere, a oricărui deficit sau excedent financiar rezultat din aplicarea mecanismului plăților compensatorii de egalizare, inclusiv a deficitului financiar înregistrat ca urmare a achitării cu întârziere sau a neachitării plăților compensatorii de egalizare de către OSD sau de insuficiența sumelor încasate pentru efectuarea plăților compensatorii de egalizare datorate altor OSD. În al doilea rând, introducerea mecanismul de optimizare și de recunoaștere în scopuri tarifare a cheltuielilor administrative și a cheltuielilor de retribuire a muncii

personalului administrativ ale OSD care sunt întreprinderi înrudite ca urmare a apartenenței la același fondator/fondatori, astfel încât să fie evitată recuperarea cumulativă a acestor cheltuieli.

Prin Hotărârea ANRE nr. 938/2022 au fost aduse modificări la Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale, aprobată prin Hotărârea ANRE nr. 443/2020 (Metodologia tarifară nr. 443/2020), iar în anexa la Metodologia tarifară nr. 443/2020 a fost stabilit Modul de determinare al consumului tehnologic și a pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție, prin care s-a stabilit că rata medie anuală de diminuare a valorii relative a pierderilor totale de gaze naturale din sistemele de distribuție pentru anii 2023-2026 va fi constantă și egală cu 0,08.

Este de menționat că în perioada anilor 2022-2025 OSD au întreprins un șir de măsuri, inclusiv investiționale care au contribuit la reducerea consumurilor tehnologice și pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție. Comparativ cu anul de referință 2021 la OSD în anul 2025 consumurile tehnologice și pierderile de gaze naturale s-au diminuat cu circa 10,5 mil. m^3.

Astfel, urmare a examinării minuțioase a situației actuale și aspectele care au dus la modificarea cadrului legal prin intervenția propusă se urmărește soluționarea următoarelor probleme:

1. Includerea integrală în veniturile reglementate a unor cheltuieli administrative similare, suportate de mai mulți operatori ai sistemelor de distribuție **care aparțin aceluiași fondator**, care duce la transferarea asupra consumatorilor a costurilor aferente menținerii unor structuri administrative paralele.

Or, recunoașterea acestor cheltuieli în tariful reglementat, fără o justificare corespunzătoare a necesității și eficienței acestora, generează costuri suplimentare care contribuie la majorarea tarifului uniform pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale. O asemenea abordare este contrară principiilor eficienței economice, optimizării costurilor și protejării intereselor consumatorilor, întrucât aceștia ajung să suporte costuri care ar putea fi reduse prin utilizarea de către OSD în comun a resurselor și structurilor administrative.

2. Menținerea ratei medii anuale de diminuare a valorii relative a pierderilor totale de gaze naturale din sistemele de distribuție pentru anii 2027-2030 egală cu 0,05 față de valoarea relativă efectivă înregistrată a pierderilor în anul 2025 va duce la stagnarea trendului anual de reducere a consumului tehnologic și a pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție efectiv înregistrat în sistem.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

- stabilirea modului de optimizare a costurilor aferente serviciului de distribuție și asigurarea faptului că tariful reflectă exclusiv costurile justificate, strict necesare și eficiente ale activității reglementate.
- stabilirea pentru toți OSD a ratei medii anuale de diminuare a valorii relative a pierderilor totale de gaze naturale din sistemele de distribuție pentru **anii 2027-2030 egală cu 0,05** față de valoarea relativă efectivă înregistrată a pierderilor în anul 2025.

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin elaborarea și aprobarea modificărilor la Metodologia nr. 443/2020 se urmărește realizarea obiectivului:

- de optimizare a cheltuielilor aferente funcțiilor administrative generale, comune sau similare, care pot fi exercitate în mod centralizat de operatorii sistemelor de distribuție **care aparțin aceluiași fondator**, și care vor fi recunoscute în scopuri tarifare **o singură dată**, în limita cheltuielilor determinate pentru un singur operator. Această modificare este orientată spre eficiență economică și în beneficiul consumatorilor.
- de menținere pentru perioada **2027-2030** a trendului anual de reducere a consumului tehnologic și a pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție efectiv înregistrate în sistem în perioada **2022-2025**, prin stabilirea pentru toți OSD, a ratei medii anuale de diminuare a valorii relative a pierderilor

totale de gaze naturale din sistemele de distribuție pentru **anii 2027-2030 egală cu 0,05** față de valoarea relativă efectivă înregistrată a pierderilor în anul 2025.

Principalele prevederi ale proiectului de modificare a Metodologiei:

În proiectul de modificare a Metodologiei nr. 443/2020 se stabilește mecanismul de recuperare, prin intermediul venitului reglementat al entității pentru reconciliere, a oricărui deficit sau excedent financiar rezultat din aplicarea mecanismului plăților compensatorii de egalizare, inclusiv a deficitului financiar înregistrat ca urmare a achitării cu întârziere sau a neachitării plăților compensatorii de egalizare de către OSD sau de insuficiența sumelor încasate pentru efectuarea plăților compensatorii de egalizare datorate altor OSD.

Tariful pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale se stabilește în lei/kWh și lei/1000 m^3. De asemenea în proiect se stipulează că la determinarea tarifelor, la conversia unităților de energie a gazelor naturale din kWh în metri cubi, se utilizează puterea calorifică superioară 10,6 kWh/m^3.

În cazul în care OSD pentru anul de gestiune va avea un nivel mai scăzut al consumului tehnologic și a pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție decât cel determinat conform modului din Anexă, costurile consumului tehnologic și a pierderilor de gaze naturale economisite vor fi utilizate ca mecanism de stimulare a eficienței activității OSD și vor fi direcționate de OSD pentru reducerea în continuare a consumului tehnologic și a pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție, iar dacă economiile nu vor fi reinvestite în următorii doi ani, acestea vor fi excluse din venitul reglementat al OSD.

De asemenea, în proiectul de modificare a Metodologiei nr. 443/2020 se include prevederea potrivit căreia cheltuielile aferente finanțărilor acordate de persoanele afiliate OSD nu sunt recunoscute în scopuri tarifare și nu sunt incluse în alocația pentru fondul de rulment (AFR).

La fel, proiectul de modificare a Metodologiei nr. 443/2020 se completează cu pct. 44^1 care prevede că, cheltuielile aferente serviciilor comunale (CCn) se determină la stabilirea și ajustarea tarifelor reglementate/venitului reglementat, în baza cantităților necesare și justificate, stabilite în corespundere cu cantitățile efective înregistrate în anul precedent, care nu depășesc normativele existente, după caz, la care se aplică prețurile contractuale, dar nu mai mari ca tarifele/prețurile reglementate în vigoare. La actualizarea venitului reglementat, CCn se determină în baza cantităților efective înregistrate în anul „n".

La rândul său comunicăm că cheltuielile aferente serviciilor comunale includ cheltuieli privind procurarea gazelor naturale, energiei electrice, energiei termice, apei, serviciilor de canalizare, serviciilor de evacuare a gunoiului efectuate în scopuri administrative și/sau gospodărești în anul de reglementare „n". Cheltuielile pentru serviciile comunale care nu pot fi atribuite direct activității de distribuție a gazelor naturale, se repartizează proporțional cu ponderea veniturilor obținute din activitatea reglementată în veniturile totale ale OSD.

Prin proiectul de modificare a Metodologiei nr. 443/2020, aceasta se completează cu Secțiunea 5^1 care prevede mecanismul de optimizare și acceptare în scopuri tarifare a cheltuielilor administrative și a cheltuielilor de retribuire a muncii personalului administrativ pentru întreprinderile înrudite ca urmare a apartenenței la același fondator/fondatori:

„49^1. La prezentarea cererii de aprobare a costurilor de bază, OSD care sunt întreprinderi înrudite ca urmare a apartenenței la același fondator/fondatori, prezintă Agenției declarația privind apartenența respectivă, Statutul întreprinderii, informații privind cheltuielile administrative comune și cheltuielile de retribuire a muncii personalului administrativ. Aceste cheltuieli urmează să fie incluse în costurile de bază doar pentru un singur OSD desemnat de fondator/fondatori.

49^2. Cheltuielile administrative comune includ:

a) servicii audit;

b) servicii administrative IT comune (deservirea softurilor contabile, operaționale);

c) servicii instruire/ telefonie/ internet și altele cheltuieli aferente personalului care se încadrează în funcțiile enumerate la pct. 49^4;

d) alte cheltuieli administrative comune.

49^3. Existența aceleiași categorii sau denumiri de cheltuieli la mai mulți OSD înrudiți nu constituie, în sine, temei pentru calificarea acestora drept cheltuieli cumulative.

49^4. Cheltuielile de retribuire a muncii personalului administrativ care urmează a fi acceptate în costurile de bază doar pentru un OSD, se referă la personalul care exercită, indiferent de denumirea funcției, a postului sau a subdiviziunii organizatorice din care face parte, atribuții aferente următoarelor categorii de funcții administrative:

a) conducerea executivă și consilierea conducerii întreprinderii;

b) managementul resurselor umane;

c) managementul financiar, contabil și economic;

d) asistența juridică și managementul juridic al activității întreprinderii;

e) auditul intern;

f) administrarea și suportul tehnologiilor informaționale pentru activitățile administrative;

g) secretariatul și suportul administrativ al conducerii;

h) securitatea internă a întreprinderii;

i) administrarea imobilelor, proprietăților și infrastructurii administrative;

j) managementul riscurilor și protecția datelor cu caracter personal;

k) alte funcții administrative generale, care asigură servicii comune mai multor OSD afiliați și care nu sunt legate nemijlocit de prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale.

La aplicarea prezentului punct, încadrarea personalului în categoriile de funcții administrative se efectuează în funcție de atribuțiile efectiv exercitate și de natura serviciilor prestate, indiferent de denumirea funcției, a postului sau a subdiviziunii organizatorice din care face parte. Existența unor denumiri similare ale funcțiilor sau subdiviziunilor organizatorice nu constituie temei suficient pentru a concluziona asupra dublării funcțiilor sau a cheltuielilor.

49^5. Cheltuieli prevăzute la pct. 49^2 și 49^4 se recunosc în costurile de bază ale unui OSD desemnat de fondator/fondatori. Fondatorul/fondatorii desemnează pe un termen de 5 ani un OSD în a căror costuri de bază urmează a fi reflectate tipurile de cheltuieli respective. În cazul în care fondatorul/fondatorii nu desemnează un OSD, Agenția va admite tipurile de cheltuieli respective în structura costurilor de bază ale OSD cu cea mai mare cifră de afaceri în anul premergător anului pentru care se aprobă costurile de bază. Cheltuielile administrative și cheltuielile de retribuire a muncii personalului administrativ suportate, înregistrate sau recunoscute de ceilalți OSD afiliați nu pot fi transferate, realocate sau incluse în costurile de bază ale OSD desemnat în scopul recunoașterii acestora în venitul reglementat.”

Prin această completare se descrie mecanismul de optimizare și de recunoaștere în scopuri tarifare a cheltuielilor administrative și a cheltuielilor de retribuire a muncii personalului administrativ ale OSD care sunt întreprinderi înrudite ca urmare a apartenenței la același fondator/fondatori, astfel încât să fie evitată recuperarea cumulativă a acestor cheltuieli.

Aceste obiective sunt direct aliniate la prevederile art. 99^3 alin. (3^2) din Legea nr. 174/2026 pentru modificarea Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

În scopul diminuării deficitelor financiare ale entității de reconciliere de la mecanismul de compensare, în proiectul de modificare a Metodologiei nr. 443/2020 se include și prevederea că *la determinarea tarifului fiecărui OSD, în contextul tarifului uniform, cantitățile de gaze naturale distribuite la punctele de măsurare comercială cu alți OSD nu se includ în totalul cantităților distribuite.* Totodată, *tariful uniform de distribuție a gazelor naturale la punctele de măsurare comercială cu alți*

OSD se aplică în relațiile de decontare aferente serviciului de distribuție, fără a genera drepturi și obligații în cadrul mecanismului de egalizare.

Proiectul prevede o metodă actualizată de determinare al consumului tehnologic și a pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborare a acestei reforme, au fost analizate mai multe opțiuni alternative, fiecare cu propriile avantaje și dezavantaje din perspectiva economică și socială.

Scenariul 1: Determinarea tarifelor fără optimizarea costurilor aferente serviciului de distribuție.

Prima opțiune analizată presupunea păstrarea Metodologiei nr. 443/2020 în varianta existentă, prin care în condițiile aplicării tarifului uniform de distribuție, veniturile reglementate ale tuturor operatorilor sistemelor de distribuție sunt agregate și recuperate printr-un tarif unic, iar diferențele dintre veniturile colectate și veniturile reglementate sunt compensate prin mecanismul plăților compensatorii de egalizare.

Calculele ilustrative au demonstrat că în aceste circumstanțe, includerea integrală în veniturile reglementate a unor cheltuieli administrative similare, suportate de mai multe întreprinderi care aparțin aceluiași fondator, conduce la transferarea asupra consumatorilor a costurilor aferente menținerii unor structuri administrative paralele.

Totodată accentuăm că, menținerea acestui sistem ar fi incompatibilă cu modificările legislative adoptate la Legea nr. 108/2016, prin Legea nr. 174/2026.

Scenariul 2: Implementarea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale cu optimizarea costurilor aferente serviciului de distribuție.

A doua opțiune analizată presupune optimizarea costurilor aferente serviciului de distribuție și asigurarea faptului că tariful reflectă exclusiv costurile justificate, strict necesare și eficiente ale activității reglementate. În acest scop, cheltuielile aferente funcțiilor administrative generale, comune sau similare, care pot fi exercitate în mod centralizat de operatorii sistemelor de distribuție care aparțin aceluiași fondator vor fi recunoscute în scopuri tarifare o singură dată, în limita cheltuielilor determinate pentru un singur operator.

Justificarea opțiunii adoptate:

Analiza comparativă a demonstrat că prin mecanismul propus, fondatorul își păstrează dreptul de a decide asupra structurii corporative a întreprinderilor și desemnează operatorul în al cărui venit reglementat actualizat urmează si fie reflectate cheltuielile administrative respective. În lipsa unei asemenea desemnări, se aplica un criteriu obiectiv, fiind selectat operatorul care, în anul precedent, a înregistrat cea mai mare cifră de afaceri aferente activității reglementate de distribuție a gazelor naturale.

Prin limitarea recuperării cheltuielilor administrative paralele, întreprinderile înrudite vor fi stimulate economic să centralizeze funcțiile administrative comune, să instituie servicii partajate sau să adopte alte măsuri de eficientizare. Decizia privind forma concretă de organizare rămâne la discreția fondatorului, în timp ce consumatorii sunt protejați împotriva includerii în tarif a unor costuri administrative multiple care nu sunt indispensabile prestării serviciului de distribuție.

Această opțiune va contribui la reducerea costurilor incluse în tarif, la simplificarea administrării activității de distribuție, la uniformizarea proceselor și a sistemelor informaționale, precum și la creșterea transparenței cheltuielilor reglementate.

Astfel, centralizarea funcțiilor comune poate facilita, de asemenea, standardizarea relațiilor contractuale și a schimbului de date cu furnizorii, reducând costurile administrative suportate de furnizorii care intenționează să activeze în mai multe zone de distribuție.

Menținerea, pentru perioada **2027-2030** a trendului anual de reducere a consumului tehnologic și a pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție efectiv înregistrat în sistem în perioada **2022-2025**, prin stabilirea pentru toți OSD, a ratei medii anuale de diminuare a valorii relative a pierderilor totale de gaze naturale din sistemele de distribuție pentru **anii 2027-2030 egală cu 0,05** față de valoarea relativă efectivă înregistrată a pierderilor în anul 2025. Rata respectivă este cu aproximativ 37,5 % mai mică decât rata stabilită pentru perioada 2023–2026 (0,08) și reflectă creșterea efortului financiar și economic pentru a reduce pierderile per sistem de la nivelul de circa 2 % la nivelul de circa 1,5 %.

1. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Prezenta modificare vine să transpună prevederile Legii nr. 174/2026, în beneficiul consumatorilor finali cu impact pozitiv. Implementarea optimizării costurilor aferente serviciului de distribuție va genera schimbări care va avea un efect simțitor pentru majoritatea segmentelor societății, cu efecte importante pentru economia națională, și pentru calitatea vieții cetățenilor.

Centralizarea funcțiilor distribuitorilor de gaze naturale va facilita standardizarea relațiilor contractuale și a schimbului de date cu furnizorii pentru asigurarea funcționării pieței interne a energiei.

Impactul asupra investițiilor străine se va resimți, de asemenea. Companiile care evaluează posibilitatea de a face investiții în sectorul energetic din Republica Moldova acordă o atenție deosebită stabilității și predictibilității cadrului de reglementare.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Beneficiile economice ale reformei se vor manifesta prin eliminarea diferențelor de piață care în prezent posibil tergiversează investițiile în anumite regiuni ale țării. Întreprinderile vor putea lua decizii de localizare bazate pe factori economici fundamentali - accesul la resurse, forța de muncă specializată, infrastructura de transport și proximitatea față de piețe în loc de a fi influențate de costurile utilităților.

Operatorii sistemelor de distribuție a gazelor naturale vor fi motivate să concureze pe baza performanței reale – prin inovație, calitate și eficiență – în loc de a se baza pe diferențe de costuri la ce deriva din infrastructura energetică.

În contextul volatilității actuale a piețelor energetice europene, unde prețurile la gazele naturale fluctuează dramatic din cauza factorilor geopolitici și a dezechilibrelor cerere-ofertă, componenta de distribuție va deveni un element de stabilitate și predictibilitate în structura finală a facturilor consumatorilor. Această predictibilitate este esențială pentru planificarea financiară, atât la nivelul consumatorilor casnici, cât și al consumatorilor noncasnici de gaze naturale, contribuind la reducerea incertitudinii economice și facilitând procesele de planificare strategică pe termen mediu și lung.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Din perspectiva *mediului de afaceri*, întreprinderile care operează în multiple regiuni/localități din țară vor beneficia de predictibilitatea costurilor reduse operaționale ale OSD, ceea ce va facilita planificarea financiară și va încuraja expansiunea geografică a afacerilor. Sectoarele intensive din punct de vedere energetic precum industria alimentară, textile sau de construcții, vor putea lua decizii investiționale bazate pe criterii economice reale. Această predictibilitate este și pentru atragerea investițiilor străine, care adesea evaluează costurile operaționale în întreaga țară înainte de a lua decizii de investiție.

4.3.1 Costuri de conformare

Proiectul de modificare a Metodologiei nr. 443/2020 nu introduce costuri de conformare substanțiale pentru operatorii sistemelor de distribuție. Mecanismul propus nu modifică structura venitului reglementat, ci doar modul de colectare a informațiilor între OSD înrudiți. Costurile identificate sunt de natură administrativă și sunt considerate minime:

Costuri administrative: Operatorii vor suporta costuri administrative minore pentru conformarea cu noile cerințe de modificare. La prezentarea cererii de aprobare a costurilor de bază, OSD care sunt întreprinderi înrudite ca urmare a apartenenței la același fondator/fondatori, prezintă Agenției declarația privind apartenența respectivă, Statutul întreprinderii, informații privind cheltuielile administrative comune și cheltuielile de retribuire a muncii personalului administrativ. Aceste cheltuieli urmează să fie incluse în costurile de bază doar pentru un singur OSD desemnat de fondator/fondatori.

Costuri de adaptare a sistemelor IT: Operatorul desemnat de fondator ar putea necesita ajustări minore ale sistemelor software de facturare pentru a aplica tariful și a monitoriza informațiile privind cheltuielile administrative comune și cheltuielile de retribuire a muncii personalului administrativ. Acestea sunt considerate costuri unice, de valoare redusă, comparabile cu actualizările periodice normale ale sistemelor.

4.3.2 Impacturile asupra IMM-urilor, prin care se determină pe cât de disproporționat ar putea fi afectate diferite tipuri de IMM-uri, inclusiv în comparație cu întreprinderile mari

Reducerea costurilor operaționale

Prin limitarea recuperării cheltuielilor administrative paralele, întreprinderile înrudite vor fi stimulate economic și centralizate funcțiile administrative comune.

Decizia privind forma concretă de organizare rămâne la discreția fondatorului, în timp ce consumatorii sunt protejați împotriva includerii în tarif costurilor administrative multiple care nu sunt indispensabile prestării serviciului de distribuție.

Centralizarea funcțiilor comune poate facilita, de asemenea, standardizarea relațiilor contractuale și a schimbului de date cu furnizorii, reducând costurile administrative suportate de furnizorii care intenționează să activeze în mai multe zone de distribuție.

Stimularea dezvoltării regionale

Măsura va contribui la reducerea costurilor incluse în tariful uniform, la simplificarea administrării activității de distribuție, la uniformizarea proceselor și a sistemelor informaționale, precum și la creșterea transparenței cheltuielilor reglementate.

4.3.3 Impacturile asupra concurenței

Propunerea sprijină liberalizarea pieței gazelor naturale prin reducerea barierelor administrative, creșterea predictibilității costurilor de distribuție și simplificarea interacțiunii dintre furnizori și operatorii sistemelor de distribuție.

Furnizorii vor putea să-și proiecteze strategii de afaceri la nivel național, având un cost de distribuție mai redus și standardizat pe întreg teritoriul țării. Acest lucru va stimula intrarea de noi furnizori pe piața cu amănuntul a gazelor naturale.

Concluziv, proiectul transformă o piață fragmentată într-una mai restructurată, stimulând concurența reală, ceea ce va duce, pe termen mediu și lung, la beneficii pentru toți consumatorii finali prin diversificarea opțiunilor și reducerea prețurilor.

4.4. Impactul social

Beneficiile în termeni de stabilitate socială sunt substanțiale.

În perioade de criză energetică, tarifele majorate pot genera tensiuni sociale semnificative, pe fondalul creșterii costurilor suportate de consumatori. Optimizarea costurilor aferente serviciului de distribuție contribuie la diminuarea acestor presiuni și permite reducerea tarifului pentru serviciului de distribuție, asigurând o repartizare echitabilă a costurilor la nivel național.

Din perspectiva rezilienței economice, aplicarea unui tarif uniform, bazat pe costuri justificate, strict necesare și eficiente aferente activității reglementate, facilitează implementarea măsurilor de sprijin în perioadele de criză.

Pentru consumatorii finali, impactul va fi pozitiv și vizibil. Consumatorii finali care, achită prețuri la gazele naturale în componența cărora sunt tarifele pentru serviciul de distribuție vor beneficia de reduceri ale facturilor la gaze naturale, ceea ce va contribui la diminuarea poverii financiare asociate costurilor pentru utilități.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Prezentul proiect de modificare a Metodologiei nr. 443/2020 nu transpune legislația UE.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Proiectul Hotărârii Consiliului de administrație al ANRE cu privire la modificarea Metodologiei de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 443/2020, și prezenta Notă de fundamentare au fost publicate pe pagina web oficială a ANRE (www.anre.md), la rubrica *Transparența decizională* / Proiecte supuse *consultări publice* și expediate spre consultare publică titularilor de licență din sectorul gazelor naturale, autorităților relevante și altor părți interesate în conformitate cu Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Proiectul însoțit de Nota de fundamentare a fost expediat spre avizare și consultare Ministerului Energiei, Consiliului Concurenței, titularilor de licență din sectorul gazelor naturale, Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor. Propunerile parvenite la proiectul Hotărârii, precum și informațiile cu privire la acceptarea sau respingerea acestora vor fi incluse în sinteza obiecțiilor.

7. Concluziile expertizelor

La elaborarea și aprobarea proiectului Agenția a ținut cont de punctul 7.1 din Metodologia de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative departamentale, evitând în cuprinsul acestora norme care pot genera, la aplicare, apariția riscurilor de corupție.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Prezenta Hotărâre modifică un act normativ secundar existent, respectiv Metodologia nr. 443/2020, aprobată prin Hotărârea ANRE nr. 443/2020, se încorporează în cadrul de reglementare pentru sectorul gazelor naturale, fiind emisă în vederea executării prevederilor art. 7 alin. (2) lit. a) și art. 99 alin. (3) lit. d), alin. (5^1) lit. f), art. 99^3 alin. (3^2) - (3^4) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale. Modificările se integrează organic în structura metodologică existentă.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea prevederilor proiectului necesită mai multe acțiuni pentru a asigura determinarea tarifelor pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale.

- Informarea Agenției de către fondator, în termen de o lună de la data intrării în vigoare a Legii nr. 174/2026, privind desemnarea pe un termen de 5 ani a unui OSD din OSD înrudiți, în al cărui venit reglementat actualizat urmează să fie reflectate cheltuielile administrative și a cheltuielilor privind retribuirea muncii personalului administrativ, care urmează a fi acceptate în costurile de bază doar pentru un OSD.
- Aprobarea și intrarea în vigoare a modificărilor la Metodologia de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale, aprobată prin Hotărârea ANRE nr. 443/2020;
- Adaptarea de către OSD la mecanismul de optimizare și acceptare în scopuri tarifare a cheltuielilor administrative și a cheltuielilor de retribuire a muncii personalului administrativ pentru întreprinderile înrudite ca urmare a apartenenței la același fondator/fondatori, conform Secțiunii 5^1.

- În cazul în care fondatorul nu va desemna un OSD, Agenția va admite tipurile de cheltuieli respective în structura costurilor de bază ale OSD cu cea mai mare cifră de afaceri în anul premergător anului pentru care se aprobă costurile de bază.

În ceea ce privește *indicatorii de monitorizare* care urmează a fi utilizați, aceștia derivă în mare parte din cadrul normativ existent și completările promovate.

- Funcționarea corectă a mecanismului de optimizare și de recunoaștere în costurile de bază a cheltuielilor administrative și a cheltuielilor privind retribuirea muncii personalului administrativ aferente operatorilor sistemelor de distribuție care sunt întreprinderi înrudite, ca urmare a apartenenței la același fondator sau la aceiași fondatori, astfel încât să se evite recuperarea cumulativă a cheltuielilor respective.;
- Determinarea consumului tehnologic și a pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție pentru menținerea în continuare a trendului de reducere a lor;
- Gradul de satisfacție al consumatorilor finali.